

**Najvyšší súd
Slovenskej republiky**

2 Cdo 57/2010

2 Cdo 58/2010

2 Cdo 59/2010

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. H. M.**, bývajúcej v B., proti žalovanej **Mgr. V. K.**, bývajúcej v B., **o náhradu škody a o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 17 C 93/2005, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2007, sp. zn. 16 Co 306/2007, uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2007 sp. zn. 16 Co 307/2007 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2007 sp. zn. 16 Co 308/2007, takto

rozhodol:

Dovolacie konania **zastavuje**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 26. júna 2007, č.k. 17 C 93/2005-239 návrh žalobkyne zamietol a uložil jej povinnosť nahradiť žalovanej trovy právneho zastúpenia vo výške 2.656,-- Sk (JUDr. Z. P.) a vo výške 1.328,-- Sk (JUDr. R. M.). Dospel k záveru, že nárok žalobkyne na náhradu škody celkovo vo výške 6.517,80 Sk, pozostávajúcej z bolestného vo výške 480,-- Sk, náhrady za lieky, poplatky zaplatené u lekárov a poplatky zaplatené za recepty vo výške 1.429,-- Sk, náklady na cestovné k lekárom, na políciu, okresný úrad a do Žiaru nad Hronom vo výške 2.450,-- Sk a nákladov za telefón vo výške 2.158,80 Sk, je premlčaný (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000,-- Sk uzavrel, že žalobkyňa nijakým hodnoverným spôsobom nepreukázala, že konaním žalovanej dňa 20. júna 2002, kedy jej

žalovaná dala facku, ďalej v konaní dňa 25. novembra 2002 na členskej schôdzi, ako aj konaním dňa 31. mája 2005, kedy žalovaná mala z balkóna vykrikovať na žalobkyňu, že vôbec došlo k takémuto konaniu zo strany žalovanej, a teda ani to, že došlo k zníženiu jej občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Žalobkyňa v konaní nenavrholala žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, hoci obe účastníčky konania boli poučené podľa § 120 ods. 4 O.s.p. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. novembra 2007, sp.zn. 16 Co 306/2007, odvolanie žalobkyne ako oneskorene podané odmietol. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa bol napadnutý rozsudok doručovaný do vlastných rúk v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p., a to poštou, prvýkrát 18. júla 2007, opakovane 19. júla 2007, pričom tento deň bola zásielka uložená na pošte. Od nasledujúceho dňa začala plynúť trojdňová úložná lehota, v ktorej si však žalobkyňa zásielku nevyzdvihla. Posledným dňom, považovaným v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. za deň doručenia zásielky je 23. júl 2007. Lehota na podanie odvolania potom začala plynúť 24. júla 2007 a uplynula 7. augusta 2007. Odvolanie bolo podané na okresnom súde až 8. augusta 2007, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty.

Okresný súd Banská Bystrica znesením zo 4. septembra 2007, č.k. 17 C 93/2005-277, nepriznal žalobkyňu oslobodenie od súdnych poplatkov. Dospel k záveru, že síce je splnený prvý predpoklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O.s.p., teda že pomery navrhovateľky priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňujú, ale nie je naplnený druhý zo zákonných predpokladov, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné bránenie práva. V danom prípade mal za preukázané, že odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 26. júna 2007, č.k. 17 C 93/2005-239, nebolo podané v zákonom ustanovenej lehote. V zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. sa rozsudok považuje za doručený žalobkyňu 23. júla 2007. Lehota na podanie odvolania teda uplynula 7. augusta 2007, pričom odvolanie bolo podané 8. augusta 2007.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. novembra 2007, sp.zn. 16 Co 307/2007, uznesenie okresného súdu potvrdil. Dospel k záveru, že okresný súd venoval náležitú pozornosť zisteniu skutkového stavu, vykonal dokazovanie a mal spoľahlivé a dostatočné podklady k tomu, aby vo veci spravodlivo rozhodol. Poukázal tiež, okrem ďalších zistení o majetku žalobkyne, na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2004,

sp.zn. I. ÚS 100/2003, na základe ktorého bola žalobkyni vyplatená suma 250.000,-- Sk titulom primeraného zadosťučinenia za priet'ahy v konaní, na základe čoho dospel k záveru, že navrhovateľka nie je nemajetná a že je schopná znášať zaplataenie súdneho poplatku vo výške 500,-- Sk.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 25. októbra 2007, č.k. 17 C 93/2005-301 zamietol návrh žalobkyne na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania (voči rozsudku z 26. júna 2007, č.k. 17 C 93/2005-239). Uviedol, že hoci žalobkyňa ako dôvod zmeškania lehoty tvrdila, že sa v období riadneho doručovania a opakovaného doručovania nezdržovala na adrese trvalého bydliska, ako aj skutočnosť, že za rozhodujúci deň pre začatie plynutia zákonnej lehoty na podanie odvolania považovala deň prevzatia poštovej zásielky, o čom mala byť uistená aj zamestnancom okresného súdu. O tom že sa v období doručovania písomnosti nezdržovala v mieste doručenia, nepredložila žiadny hodnoverný dôkaz, ani neuviedla, kde sa mala zdržiavať. Poukaz na mylnú informáciu zo strany zamestnanca súdu nepovažoval súd za ospravedlniteľný dôvod.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. novembra 2007, sp.zn. 16 Co 308/2007, uznesenie okresného súdu potvrdil. Oneskorenie podania odvolania žalobkyňou mal odvolací súd za preukázané z obsahu doručky dodacej pošty (č.l. 245), ktorá obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti vzťahujúce sa k spôsobu dodania zásielky, a z ktorej vyplýva, že doručovaná zásielka obsahovala rozsudok súdu prvého stupňa, bola žalobkyni doručovaná prvýkrát 18. júla 2007, opakovane 19. júla 2007, vždy na adresu S., B., pričom žalovaná nebola v mieste doručenia ani raz zastihnutá. 19. júla 2007 bola zásielka uložená na pošte a nasledujúci deň začala plynúť trojdňová úložná lehota, ktorej posledný deň pripadol na 23. júla 2007, kedy sa zásielka považuje za doručenú. Žalobkyňa neuviedla žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit', že neboli splnené zákonom vyžadované podmienky pre vyvodenie fikcie doručenia písomnosti doručovanej do vlastných rúk náhradným spôsobom. Hoci predložila vyhlásenie z 9. novembra 2007, potvrdené B. v Ž., z ktorého vyplýva, že obzvlášť v mesiacoch júl až august 2007 sa nachádzala na adrese svojej matky, nebolo ničím preukázané, že sa tam zdržiavala neprestajne počas celého uvedeného obdobia. Už len samotné osobné prevzatie zásielky na pošte v B. 27. júla 2007 a následné osobné podanie odvolania v podateľni okresného súdu 8. augusta 2007 nasvedčujú, že sa žalobkyňa nenachádzala dlhodobo a trvalo mimo miesta svojho bydliska.

Proti uzneseniam krajského súdu z 29. novembra 2008 sp. zn. 16 Co 306/2007 a 16 Co 308/2007, podala žalobkyňa dovolanie. Žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenia zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Poukázala na to, že obe napadnuté uznesenia odvolacieho súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O.s.p., keď nesprávne posúdil skutkový stav a nesprávane použil na vec ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. - fikciu doručenia. Týmto svojím postupom súčasne žalobkyni odňal možnosť konať pred súdom, čím konanie zaťažil vadou v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. Dovolanie bolo podané cestou JUDr. Ing. B. P., advokáta, v zmysle § 22 ods. 5 Zákona o advokácii (§ 17 ods. 2 zák. č. 132/1990 Zb.), v zmysle ktorého je advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. Menovaný advokát žalobkyňu ďalej v dovolacom konaní nezastupoval, ako uviedol aj vo svojom podaní z 10. apríla 2004 (č.l. 352).

Podaním z 28. februára 2008 doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 3. marca 2008 žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2008, sp.zn. 16 Co 306/2007 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 26. júna 2007, č.k. 17 C 93/2005-239, uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2007, sp.zn. 16 Co 307/2007 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo 4. septembra 2007, č.k. 17 C 93/2005-277, ako aj proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2007, sp.zn. 16 Co 308/2007 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 25. októbra 2007, č.k. 17 C 93/2005-301.

Keďže dovolanie žalobkyne neobsahovalo zákonom požadované náležitosti, Okresný súd Banská Bystrica ju uznesením z 15. apríla 2008, č.k. 17 C 93/2005-355, vyzval na jeho opravu - doplnenie v lehote 10 dní tak, že uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napadá, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Uznesením z 28. novembra 2008, č.k. 17 C 93/2005-387 Okresný súd Banská Bystrica nepriznal žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol jej návrh na ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. januára 2009 na odvolanie žalobkyne uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. marca 2009.

Následne okresný súd uznesením z 25. marca 2009, č.k. 17 C 93/2005-401, žalobkyňu opätovne vyzval na doplnenie podania z 28. februára 2008 predložením plnomocenstva udeleného advokátovi, ktorý ju bude v dovolacom konaní zastupovať. Na túto výzvu súdu reagovala žalobkyňa novou žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov s poukazom na to, že existujú nové skutočnosti odôvodňujúce revíziu predošlých rozhodnutí súdu.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala žalobkyňa odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom vybavené prípisom, pretože smerovalo proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, voči ktorému zákon nepripúšťa odvolanie s výnimkou § 374 ods. 4 O.s.p., a teda podaním odvolania došlo k zrušeniu napadnutého rozhodnutia zo zákona a vo veci mal znovu rozhodnúť sudca (súdu prvého stupňa).

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 2. októbra 2009, č.k. 17 C 93/2005-438 priznal žalobkyni oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením z 2. októbra 2009, č.k. 17 C 93/2005-439 zamietol návrh žalobkyne na ustanovenie zástupu z radov advokátov.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. novembra 2009, sp.zn. 17 Co 303/2009, odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 2. októbra 2009, č.k. 17 C 93/2005-439 ako oneskorene podané odmietol. Napadnuté uznesenie bolo žalobkyni doručené 19. októbra 2009. Odvolanie bolo podané osobne v podateľni súdu prvého stupňa 5. novembra 2009, pričom lehota na podanie odvolania uplynula už 3. novembra 2009.

Okresný súd uznesením z 1. februára 2010, č.k. 17 C 93/2005-450, vyzval žalobkyňu na doplnenie podaného dovolania tým, že predloží plnomocenstvo udelené advokátovi pre dovolacie konanie v lehote 10 dní, a poučil ju, že ak v ustanovenej lehote dovolanie nedoplní

a nezvolí si zástupcu z radov advokátov, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie zastaví.

Žalobkyňa opätovne požiadala o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle § 30 ods. 1 O.s.p., ktorú ďalej neodôvodnila novými skutočnosťami. Okresný súd o tejto jej žiadosti nanovo nerozhodoval a vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia, pritom môže spravidla pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p. dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Účelom povinného zastúpenia v dovolacom konaní (§ 241 ods. 1 O.s.p.) je zaistenie ochrany práv a právom chránených záujmov účastníka konania. Preskúmavanie zákonnosti a správnosti rozhodnutia v dovolacom konaní spočíva najmä v zisťovaní, či v predchádzajúcom konaní na odvolacom súde, ale i na súde prvého stupňa, nedošlo v konaní k procesným vadám, ktoré mali, alebo mohli mať vplyv na správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Keďže konanie o dovolaní sa riadi prísnyimi procesnými pravidlami a dovolací súd je s výnimkou väd podľa § 237 O.s.p. viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, je dôležité, aby toto podanie vypracovala osoba známa práva, a to vrátane právnych predpisov upravujúcich súdne konanie z procesného hľadiska. Táto zákonná požiadavka je kogentnej povahy a nepripúšťa žiadne výnimky.

Skutočnosť, že dovolateľ - fyzická osoba, ktorá sama nemá právnické vzdelanie, nie je zastúpená advokátom, je odstrániteľným nedostatkom podmienky dovolacieho konania. K jeho zhojeniu dochádza tým, že si dovolateľ dodatočne zvolí kvalifikovaného zástupcu pre dovolacie konanie a doloží súdu jeho písomné plnomocenstvo. Rovnako tak môže dovolateľ

podľa § 30 O.s.p. požiadať súd o jeho ustanovenie. Ak tak neurobí, respektíve ak účastníkovi súd na jeho žiadosť neustanoví zástupcu z radov advokátov a účastník ani po dodatočnej výzve nepreukáže zastúpenie advokátom predložením písomného plnomocenstva, súd konanie o jeho dovolaní zastaví z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienky konania (§ 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.).

Žalobkyňa - dovolateľka v prejednávanej veci nepreukázala, že má právnické vzdelanie. Napriek vedomosti o právoplatnom uznesení, ktorým súd zamietol jej žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov (§ 30 ods. 1 O.s.p) pre dovolacie konanie, ako aj opakovanému poučeniu, že v dovolacom konaní musí byť zastúpená advokátom, a opätovnej výzve na zvolenie si advokáta a predloženie jeho plnomocenstva, dovolateľka nezaložila a ani nepožiadala o ustanovenie advokáta súdom.

Keďže dovolateľka neodstránila nedostatok podmienky obligatórneho zastúpenia a pre túto vadu nemohol súd ďalej vo veci konať, Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o dovolaní žalobkyne podľa § 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. a § 241 ods. 1 O.s.p. zastavil. V zmysle právnej úpravy dovolacieho konania sa nemohol zaoberať vecnou správnosťou napadnutých rozhodnutí.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. a § 243c O.s.p.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Martin Vladík, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Adriána Borovská